

Ενδιάμεση Έκθεση: Ποσοτικά Ευρήματα Έρευνας απόψεων Σχολικών Συμβούλων για τα Γνωστικά Αντικείμενα του Δημοτικού

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα έχει σκοπό τη συλλογή εμπειρικών δεδομένων σχετικά με τις απόψεις των Σχολικών Συμβούλων της χώρας για τα γνωστικά αντικείμενα στο Δημοτικό Σχολείο, έτσι όπως αυτά προσεγγίζονται μέσα από τα διδακτικά εγχειρίδια.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας απευθύνθηκε στους 322 Σχολικούς Συμβούλους της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας. Η επιλογή των Σχολικών Συμβούλων έγινε με κριτήριο το γεγονός ότι, στο πλαίσιο του έργου τους και μέσα από την επαφή τους με τους εκπαιδευτικούς στα Δημοτικά Σχολεία της περιοχής ευθύνης τους μπορούν να εκφέρουν άποψη σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα του Δημοτικού.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι ειδοποιήθηκαν σχετικά με τη συμμετοχή τους στην έρευνα μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ένα προσχέδιο του ερωτηματολογίου αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ, προκειμένου να έχουν μια πρώτη εικόνα για το περιεχόμενο των ερωτήσεων. Εν συνεχεία, κατόπιν σχετικών διορθώσεων και προσαρμογών το ερωτηματολόγιο, στην τελική εκδοχή του, αναρτήθηκε σε ηλεκτρονική πλατφόρμα όπου οι συμμετέχοντες μπορούσαν να το συμπληρώσουν και να το καταχωρήσουν.

Το ερωτηματολόγιο είναι αποτελείται από ερωτήσεις δημογραφικού περιεχομένου και από 10 κλειστές, τύπου ΝΑΙ-ΟΧΙ και τετραβάθμιας κλίμακας Likert (Καθόλου, Λίγο, Πολύ, Πάρα Πολύ), 1 ανοιχτή ερώτηση για κάθε γνωστικό αντικείμενο κάθε τάξης του Δημοτικού στην οποία ζητείται από τους ερωτώμενους να καταγράψουν τις κυριότερες δυσκολίες για όσα γνωστικά αντικείμενα θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου τους (E2) και 1 ανοιχτή ερώτηση που ζητείται από τους ερωτώμενους να διατυπώσουν προτάσεις σχετικά με τον εξορθολογισμό του περιεχομένου των διδακτικών εγχειριδίων ανά τάξη στο Δημοτικό (E11). Η τελευταία ερώτηση (E12) ζητούσε από τους ερωτώμενους να καταγράψουν Γενικές Παρατηρήσεις.

Τα ερωτηματολόγιο ήταν επώνυμα.

Στην πλατφόρμα καταχωρήθηκαν 285 ερωτηματολόγια.

Μέσω ταχυδρομείου απεστάλησαν ακόμα 4 ερωτηματολόγια, τα οποία ωστόσο δεν λήφθηκαν υπόψη κατά την σύνταξη της παρούσας έκθεσης, λόγω του ότι όταν παρελήφθησαν είχε ήδη ολοκληρωθεί η καταχώριση των απαντήσεων και η επεξεργασία των αποτελεσμάτων.

Στην παρούσα φάση έχει ολοκληρωθεί η εισαγωγή των δεδομένων από τις κλειστές ερωτήσεις στο SPSS και η στατιστική τους επεξεργασία. Η παρούσα ενδιάμεση έκθεση αφορά σε περιγραφικού τύπου ευρήματα.

Η επεξεργασία των ανοιχτών ερωτήσεων βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη. Οι ανοιχτές ερωτήσεις θα κωδικοποιηθούν και τα δεδομένα τους θα εισαχθούν επίσης στο SPSS. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων από τις ανοιχτές ερωτήσεις θα είναι ποιοτική και ποσοτική.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ

A1. Παράθεση ποσοτικών ευρημάτων ανά ερώτηση

Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 1: Υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρείτε ότι ο όγκος του διδακτικού περιεχομένου είναι μεγάλος σε σχέση με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο;

Στην ερώτηση σχετικά με το αν υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα για τα οποία οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι ο όγκος του διδακτικού περιεχομένου είναι μεγάλος σε σχέση με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο, καταγράφονται τα εξής αποτελέσματα:

Από το σύνολο των γνωστικών αντικειμένων του Δημοτικού, τα Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού, η Ιστορία της Στ΄ Δημοτικού και τα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού επιλέγονται σε υψηλό ποσοστό από τους ερωτώμενους, με αρκετή διαφορά από τα άλλα γνωστικά αντικείμενα. Συγκεκριμένα, το 86,67% δήλωσε ΝΑΙ για τα Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού, το 78,60% για την Ιστορία Στ΄ Δημοτικού και το 75,79% για τα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού.

Οι άλλες επιλογές των ερωτώμενων επικεντρώνονται επίσης στα Μαθηματικά, τη Γλώσσα, τα Φυσικά και τη Γεωγραφία, κατά κανόνα των μεγαλύτερων τάξεων του Δημοτικού, δηλαδή της Δ΄, της Ε΄ και της ΣΤ΄ Δημοτικού. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με το 56,84% των ερωτώμενων μεγάλος είναι ο όγκος του διδακτικού περιεχομένου των Μαθηματικών της Δ΄ Δημοτικού, σύμφωνα με το 51,93% της Γλώσσας της Ε΄ Δημοτικού, σύμφωνα με το 50,18% της Ιστορίας της Ε΄ Δημοτικού, σύμφωνα με το 49,47% των Μαθηματικών της Στ΄ Δημοτικού, σύμφωνα με το 47,37% των Φυσικών της Στ΄ Δημοτικού, σύμφωνα με το 45,96% των Φυσικών της Ε΄ Δημοτικού, σύμφωνα με το 43,51% της Γλώσσας της Στ΄ Δημοτικού, σύμφωνα με το 40,00% της Γεωγραφίας της Ε΄ Δημοτικού και σύμφωνα με το 37,19% της Γλώσσας της Δ΄ Δημοτικού.

Στη γενική κατάταξη των γνωστικών αντικειμένων, χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται σε σχέση με τη Γλώσσα και τα Μαθηματικά των μικρότερων τάξεων του Δημοτικού (Μαθηματικά Γ΄ Δημοτικού 36,84%, Μαθηματικά Α΄ Δημοτικού, 36,84% Γλώσσα Β΄

Δημοτικού, 32,28%, Γλώσσα Γ' Δημοτικού 31,93%, Γλώσσα Α' Δημοτικού, 25, 61%), τη Γεωγραφία της Στ' Δημοτικού (34,39%) και την Ιστορία της Δ' Δημοτικού (30,18%).

Για τη Μελέτη Περιβάλλοντος τα ποσοστά που καταγράφονται σε σχέση με την εκτίμηση του όγκου εντοπίζονται στα χαμηλότερα σημεία της κατάταξης (Μελέτη Δ' Δημοτικού 28,42%, Μελέτη Γ' Δημοτικού 31,93%, Μελέτη Α' Δημοτικού 25,26% και Μελέτη Β' Δημοτικού 22,11).

Τα χαμηλότερα ποσοστά σε σχέση με την εκτίμηση του όγκου του διδακτικού περιεχομένου ανά γνωστικό αντικείμενο συγκεντρώνουν η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή (19,30 στην Ε' και 17,19% στη Στ' Δημοτικού) και τα Θρησκευτικά όλων των τάξεων (14,04 στη Γ', 14,04 στη Δ', 15,04 στην Ε' και 14,39 στη Στ' Δημοτικού)

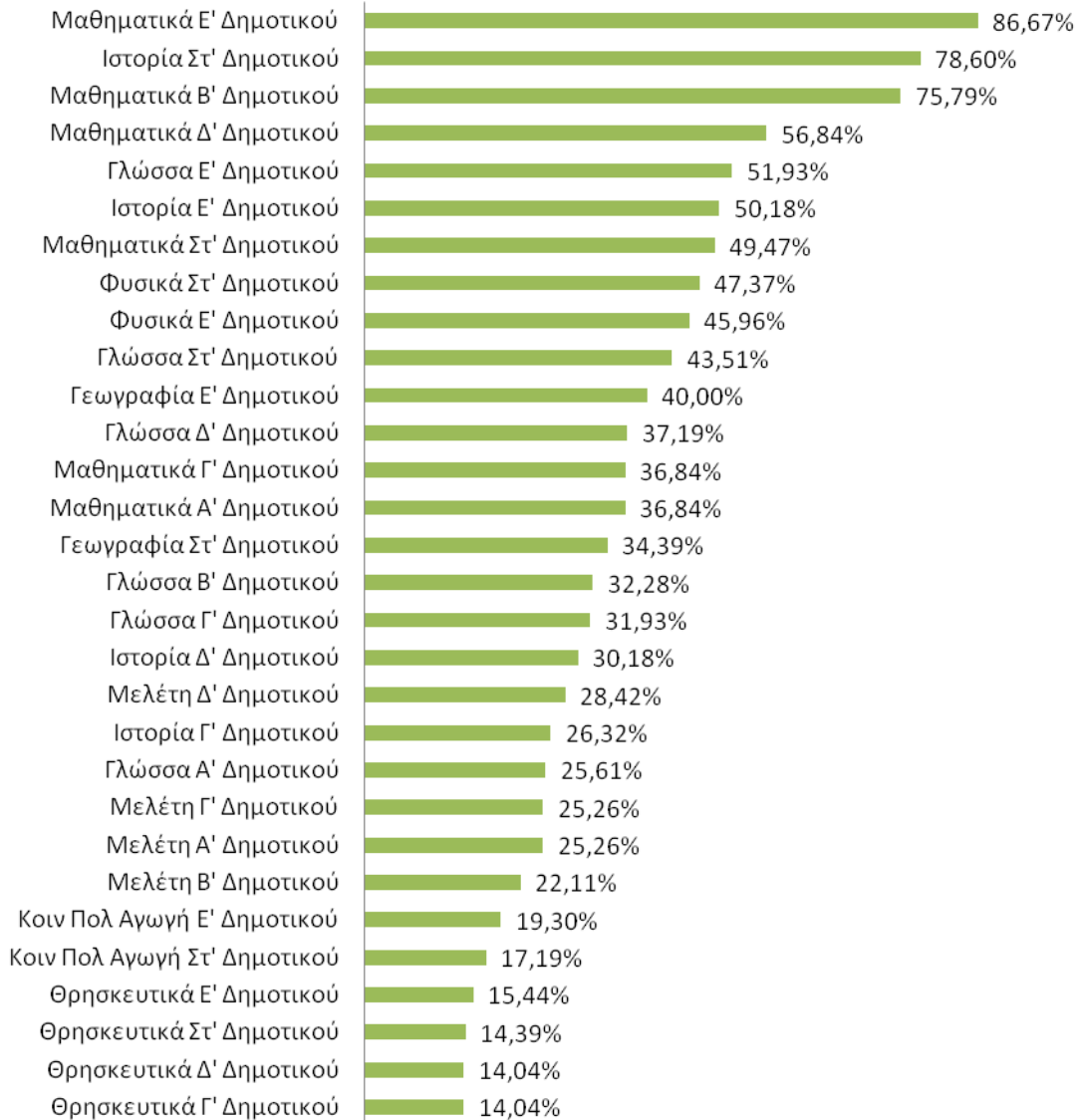
Συμπερασματικά ως προς την εκτίμηση των ερωτώμενων για τον όγκο του διδακτικού περιεχομένου των γνωστικών αντικειμένων του Δημοτικού μια γενικότερη τάση ως προς την εκτίμηση σχετικά με το αν υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα των οποίων ο όγκος του διδακτικού περιεχομένου είναι μεγάλος σε σχέση με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο καταγράφεται για τα περισσότερα γνωστικά αντικείμενα των μεγαλύτερων τάξεων, ιδίως της Ε' και της Στ' και για το γνωστικό αντικείμενο των Μαθηματικών όλων σχεδόν των τάξεων και ιδιαίτερα της Ε' (86,67%), της Β' (75,79%), της Δ' (56,84%) και της Στ' Δημοτικού(49,47%).

Η Μελέτη Περιβάλλοντος, η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή και τα Θρησκευτικά δεν φαίνεται να προβληματίζουν ιδιαίτερα ως προς το μεγάλο όγκο του διδακτικού περιεχομένου τους σε σχέση με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο.

Τέλος, αναφορικά με τη Γλώσσα παρουσιάζεται μια μεικτή εικόνα, αφού μεγάλος κρίνεται ο όγκος του διδακτικού περιεχομένου της Γλώσσας σε σχέση με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο για το 50,18% των ερωτώμενων όσον αφορά στη Γλώσσα της Ε' Δημοτικού, για το 40,00% των ερωτώμενων όσον αφορά τη Γλώσσα της Στ' Δημοτικού, για το 37,19% των ερωτώμενων για τη Γλώσσα της Δ' Δημοτικού, για το 32,28% των ερωτώμενων όσον αφορά τη Γλώσσα της Β' Δημοτικού, για το 31,93% των ερωτώμενων όσον αφορά τη Γλώσσα της Γ' Δημοτικού και για το 25,61% των ερωτώμενων όσον αφορά στη Γλώσσα της Α' Δημοτικού.

Ακολουθεί γραφική παράσταση με τα αποτελέσματα.

Γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρείτε ότι ο όγκος του διδακτικού περιεχομένου είναι μεγάλος σε σχέση με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο (ΝΑΙ)



Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 2: Σε ποια γνωστικά αντικείμενα θεωρείτε ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου τους;

Όσον αφορά στο 2^ο ερώτημα σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα για τα οποία οι Σχολικοί Σύμβουλοι θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου τους, από το σύνολο των γνωστικών αντικειμένων του Δημοτικού, τα Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού (89,82%), τα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού (80,00%) και η Ιστορία της Στ΄ (66,67%) Δημοτικού είναι τα γνωστικά αντικείμενα για τα οποία οι περισσότεροι ερωτώμενοι θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν όσον αφορά στη διδασκαλία του περιεχομένου τους.

Οι εκτιμήσεις των ερωτώμενων αναφορικά με τα γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου τους, εστιάζουν γενικότερα στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά. Συγκεκριμένα, εκτός από τα Μαθηματικά της Ε΄ και της Β΄ Δημοτικού, οι ερωτώμενοι εκτιμούν ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στα Μαθηματικά της Δ΄ Δημοτικού (49,12%), στα Μαθηματικά της Α΄ Δημοτικού (38,60%), της Στ΄ Δημοτικού (35,09%) και της Γ΄ Δημοτικού (33,33%). Επίσης, σύμφωνα με το 40% των ερωτώμενων οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη Γλώσσα της Ε΄ Δημοτικού και το 35,49% των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη Γλώσσα της Στ΄ Δημοτικού. Για τη Γλώσσα των άλλων τάξεων σημειώνονται χαμηλότερα ποσοστά και συγκεκριμένα: οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη Γλώσσα της Δ΄ Δημοτικού σύμφωνα με το 27,37% των ερωτώμενων, στη Γλώσσα της Β΄ Δημοτικού σύμφωνα με το 25,26% των ερωτώμενων, στη Γλώσσα της Α΄ Δημοτικού σύμφωνα με το 25,26% των ερωτώμενων και τέλος 23,86% εκτιμά ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου της Γλώσσας της Γ΄ Δημοτικού.

Το 40,70% των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου των Φυσικών Επιστημών (Φυσικά) της Ε΄ Δημοτικού, το 35,79% των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου των Φυσικών Επιστημών (Φυσικά) της Στ΄ και σύμφωνα με το 35,09% οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου της Ιστορίας της Ε΄ Δημοτικού.

Επίσης, των 23,16% των Σχολικών Συμβούλων θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου της Γεωγραφίας Ε΄ και το 19,30 % στη Γεωγραφία της Στ΄ Δημοτικού.

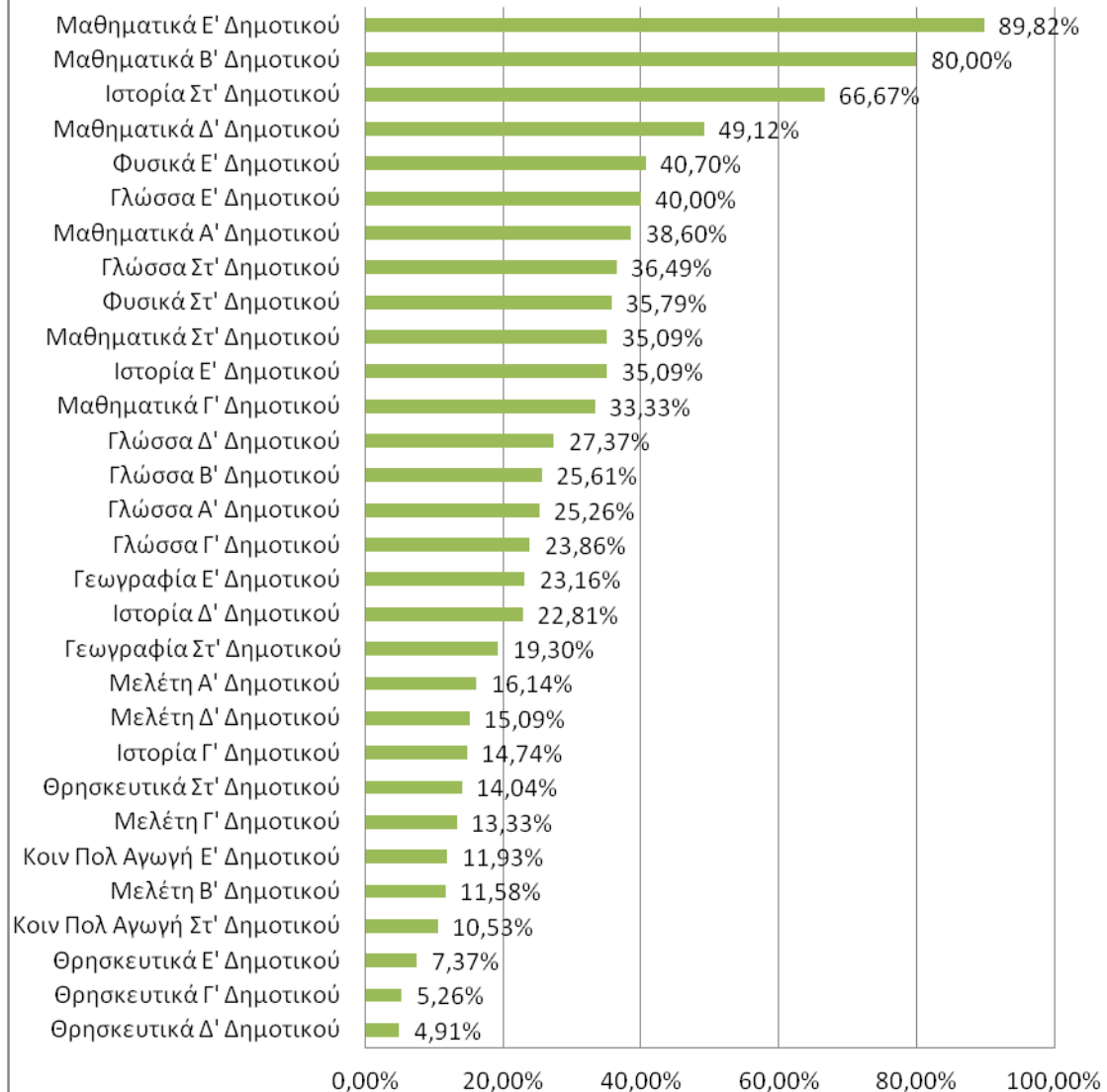
Μικρότερο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στα γνωστικά αντικείμενα της Μελέτης Περιβάλλοντος της Α΄ Δημοτικού (16,14%), της Δ΄ Δημοτικού (15,09%), της Γ΄ Δημοτικού (13,33%) και της Β΄ Δημοτικού (11, 58%).

Οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία της Ιστορίας της Δ΄ Δημοτικού σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του 22,81% των ερωτώμενων και στη διδασκαλία της Ιστορίας της Γ΄ Δημοτικού σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του 14,74% των ερωτώμενων.

Τέλος, τα γνωστικά αντικείμενα της ΚΠΑ και των Θρησκευτικών παρουσιάζουν τα χαμηλότερα ποσοστά στις επιλογές των ερωτώμενων αναφορικά με την Ερώτηση 2.

Συγκεκριμένα, 11,93% και 10,53% θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στην ΚΠΑ της Ε' και της Στ' Δημοτικού αντιστοίχως. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στα Θρησκευτικά της Στ' Δημοτικού, σύμφωνα με το 14,04%, στα Θρησκευτικά της Ε' Δημοτικού, σύμφωνα με το 7,37%, στα Θρησκευτικά της Γ' Δημοτικού, σύμφωνα με το 5,26% και στα Θρησκευτικά της Δ' Δημοτικού, σύμφωνα με το 4,91% των ερωτώμενων.

Γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρείτε ότι οι εκπαιδευτικοί συναντούν δυσκολίες στη διδασκαλία του περιεχομένου τους (ΝΑΙ)



Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 3: Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι η οργάνωση των θεματικών ενοτήτων του αντίστοιχου διδακτικού εγχειριδίου κάθε τάξης είναι βοηθητική για τη διδασκαλία του αντίστοιχου περιεχομένου;

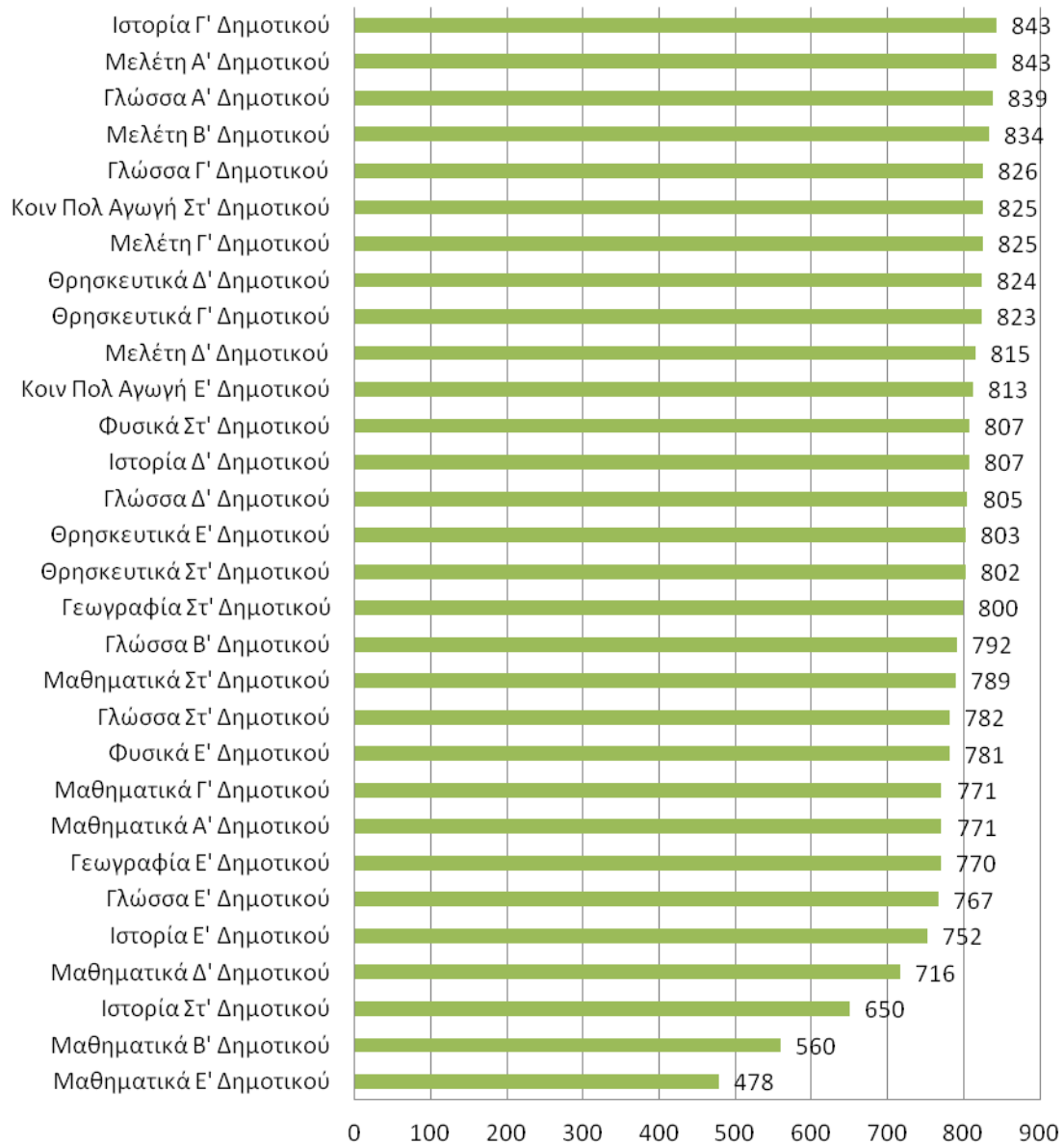
Στην Ερώτηση 3 ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να σημειώσουν βάσει τετραβάθμιας κλίμακας Likert (Καθόλου=1, Λίγο=2, Πολύ=3, Πάρα Πολύ=5) τα γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρούν ότι η οργάνωση των θεματικών ενοτήτων είναι βοηθητική για τη διδασκαλία του αντίστοιχου περιεχομένου.

Σε γενικό επίπεδο αναφοράς, από τις απαντήσεις των ερωτώμενων δεν προκύπτουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των εκτιμήσεών τους σε σχέση με την τάξη ή το γνωστικό αντικείμενο. Συγκεκριμένα, βάσει της παραδοχής ότι το δυνητικό ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) για κάθε διαβάθμιση της κλίμακας είναι 1140 για το *Πάρα πολύ*, 855 για το *Πολύ*, 570 για το *Λίγο* και 285 για το *Καθόλου*, τότε από τις απαντήσεις των ερωτώμενων καταγράφεται η τάση προς τη βαθμίδα *Πολύ* της Κλίμακας για τα περισσότερα γνωστικά αντικείμενα.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτώμενων λιγότερο βοηθητική για τη διδασκαλία θεωρείται η οργάνωση των θεματικών ενοτήτων του διδακτικού εγχειριδίου για τα Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού και τα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού, αφού από τις απαντήσεις των ερωτώμενων η τάση που καταγράφεται είναι μεταξύ των ως άνω αναφερόμενων ορίων για τις βαθμίδες *Καθόλου* και *Λίγο*.

Από τις απαντήσεις των ερωτώμενων προκύπτει ότι υψηλότερο σκορ ως προς το παραπάνω ερώτημα συγκεντρώνουν η Ιστορία της Γ΄ Δημοτικού, η Μελέτη της Α΄ Δημοτικού και η Γλώσσα της Α΄ Δημοτικού.

ΕΡΩΤ.3 Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι η οργάνωση των θεματικών ενοτήτων του διδακτικού εγχειριδίου είναι βοηθητική για τη διδασκαλία του αντίστοιχου περιεχομένου;



Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 4: Σε ποιο βαθμό τα γνωστικά αντικείμενα των αντίστοιχων τάξεων του Δημοτικού περιέχουν δύσκολες έννοιες όσον αφορά στην κατανόηση τους από τους μαθητές;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτώμενων στο παραπάνω ερώτημα το μεγαλύτερο σκορ συγκεντρώνουν τα Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού, η Ιστορία της Στ΄ Δημοτικού και τα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού.

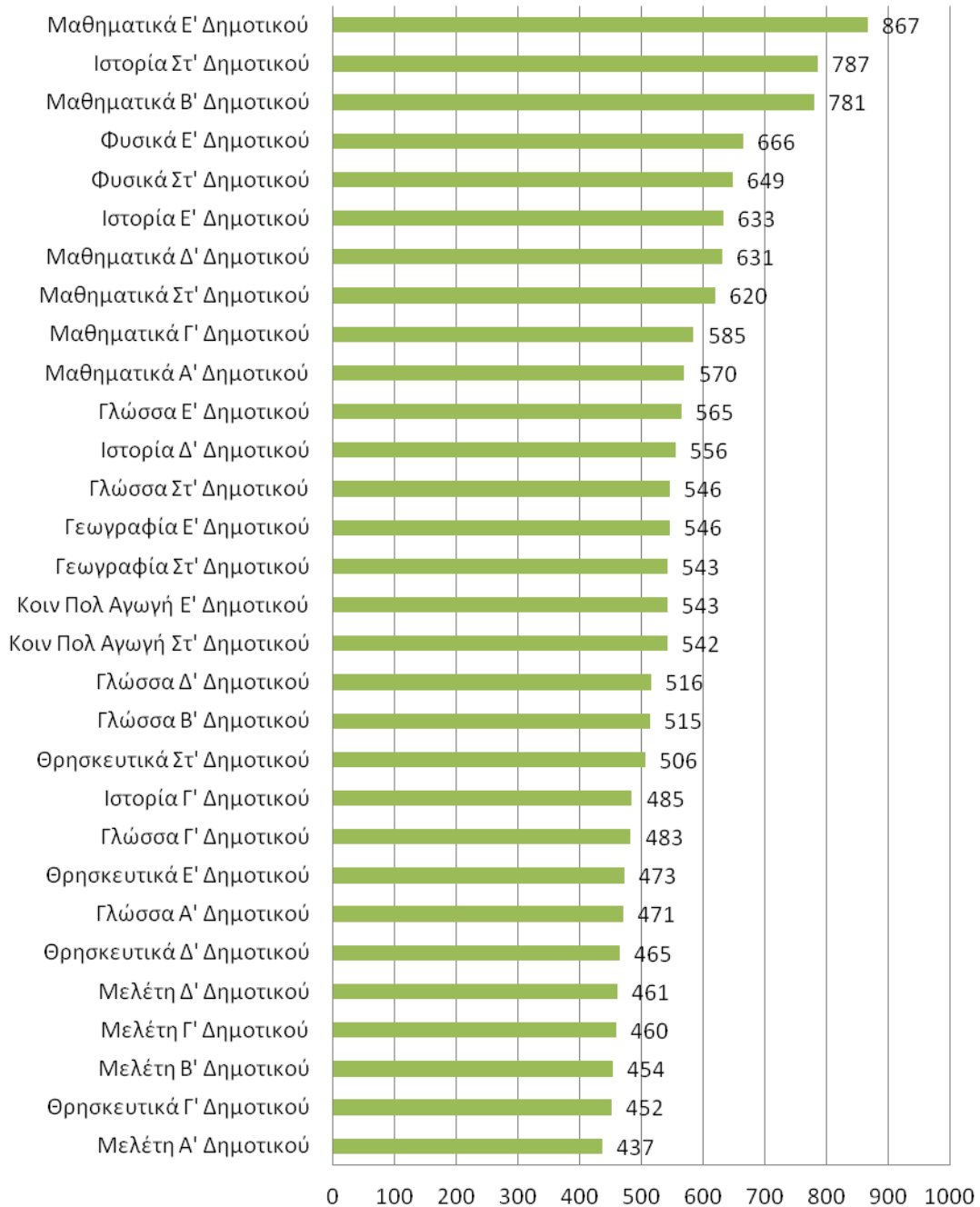
Χαμηλότερο σκορ συγκεντρώνουν η Μελέτη Περιβάλλοντος της Β΄ Δημοτικού, τα Θρησκευτικά της Γ΄ Δημοτικού, και η Μελέτη της Α΄ Δημοτικού.

Βάσει της παραδοχής για το δυνητικά ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) κάθε βαθμίδας στην κλίμακα Likert,¹ στις ως άνω αναφερόμενες απαντήσεις, η τάση που καταγράφεται για τα Μαθηματικά ξεπερνά τη βαθμίδα Πολύ της κλίμακας. Αντίστοιχα για την Ιστορία της Στ΄ Δημοτικού και τα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού οι απαντήσεις των ερωτώμενων τείνουν προς τη βαθμίδα Πολύ της κλίμακας.

Αντίθετα, οι απαντήσεις των ερωτώμενων τείνουν προς τη βαθμίδα Λίγο της Κλίμακας για τη Μελέτη της Β΄ Δημοτικού, τα Θρησκευτικά της Γ΄ Δημοτικού και τη Μελέτη της Α΄ Δημοτικού.

¹ Η εκτίμηση της τάσης που καταγράφεται από τα αθροίσματα βασίστηκε στην παραδοχή ότι το δυνητικό ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) για κάθε διαβάθμιση της κλίμακας είναι: 1140 για το Πάρα πολύ, 855 για το Πολύ, 570 για το Λίγο και 285 για το Καθόλου.

ΕΡΩΤ. 4. Σε ποιο βαθμό τα γνωστικά αντικείμενα των αντίστοιχων τάξεων περιέχουν δύσκολες έννοιες όσον αφορά στην κατανόηση από τους από τους μαθητές; (αθροιστικά)



Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 5: «Υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρείτε ότι δεν επαρκεί ο προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος;»

Το 87,37% των ερωτώμενων θεωρεί ότι ο προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος δεν επαρκεί για τα Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού. Το 77,19% θεωρεί ότι ο προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος δεν επαρκεί για τα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού και το 72,28% θεωρεί ότι ο προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος δεν επαρκεί για την Ιστορία της Στ΄ Δημοτικού.

Σε υψηλό συγκριτικά ποσοστό οι ερωτώμενοι αναφέρουν γνωστικά αντικείμενα των μεγαλύτερων τάξεων και κυρίως της Ε΄ και της Στ΄ Δημοτικού για τα οποία θεωρούν ότι δεν επαρκεί ο προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος και συγκεκριμένα: Το 60,35% των ερωτώμενων αναφέρει τα Μαθηματικά της Στ΄ Δημοτικού, το 60,35% τα Μαθηματικά της Δ΄ Δημοτικού, το 55,09% τα Φυσικά της Ε΄ Δημοτικού, το 50,53% τα Φυσικά της Στ΄ Δημοτικού, το 50,53% τη Γλώσσα της Ε΄ Δημοτικού, το 50,53% την Ιστορία της Ε΄ Δημοτικού.

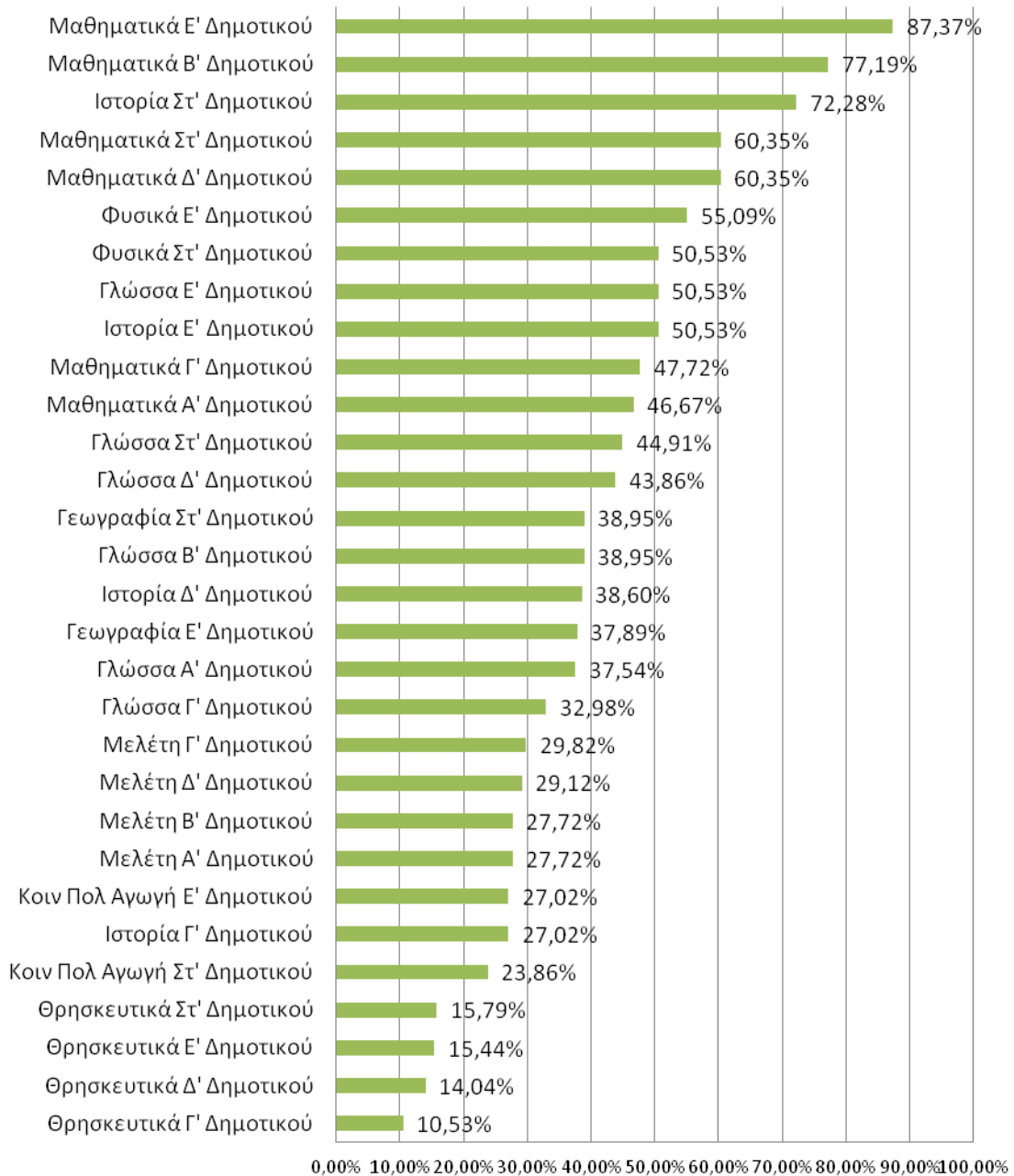
Επίσης, σύμφωνα με το 47,72% ο προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος δεν επαρκεί για τα Μαθηματικά της Γ΄ Δημοτικού, ενώ το 46,67% των ερωτώμενων αναφέρει ότι ο χρόνος δεν επαρκεί για τα Μαθηματικά της Α΄ Δημοτικού.

Ο προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος δεν επαρκεί για τη διδασκαλία της Μελέτης του Περιβάλλοντος της Γ΄ Δημοτικού (32,98%), της Δ΄ Δημοτικού (29,12%), της Β΄ Δημοτικού (27,72%) και της Α΄ Δημοτικού (27,72%).

Από τα μαθήματα των μεγαλύτερων τάξεων (Ε΄ και Στ΄ Δημοτικού), προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος δεν επαρκεί για τη διδασκαλία του περιεχομένου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε΄ Δημοτικού σύμφωνα με το 27,02% και της Στ΄ Δημοτικού σύμφωνα με το 23,86%.

Στο μικρότερο συγκριτικά ποσοστό οι ερωτώμενοι αναφέρουν ότι ο προγραμματισμένος διδακτικός χρόνος δεν επαρκεί για τα Θρησκευτικά των τεσσάρων τάξεων του Δημοτικού και συγκεκριμένα: 15,79% των ερωτώμενων για τα Θρησκευτικά της Στ΄ Δημοτικού, 15,44% για τα Θρησκευτικά της Ε΄ Δημοτικού, 14,04% για τα Θρησκευτικά της Δ΄ Δημοτικού και 10,53% για τα Θρησκευτικά της Γ΄ Δημοτικού.

ΕΡΩΤ. 5. Γνωστικά αντικείμενα στα οποία δεν επαρκεί ο προγραμματισμένος χρόνος (ΝΑΙ)

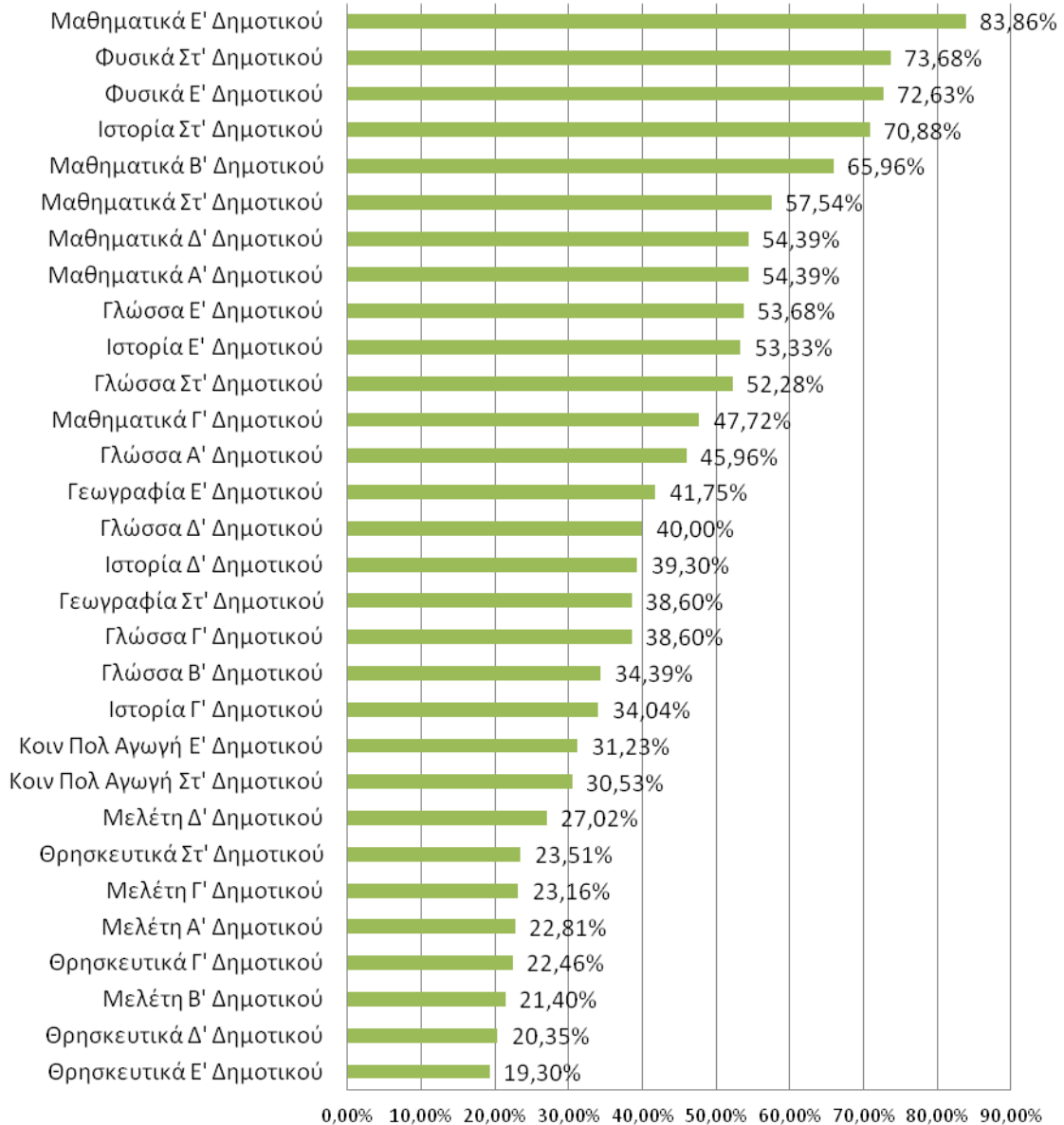


Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 6: «Υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρείτε ότι απαιτείται περαιτέρω επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;»

Οι ερωτώμενοι συγκριτικά σε μεγαλύτερα ποσοστά αναφέρουν ότι απαιτείται περαιτέρω επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τα Μαθηματικά της Ε' (83,86%), της Β' (65,96%), της Στ' (57,54%) της Δ' Δημοτικού (54,39%) και της Α' Δημοτικού (54,39%), τα Φυσικά της Ε' (73,68%) και της Στ' Δημοτικού (72,68%) και την Ιστορία της Στ' Δημοτικού (70,88%) για τα οποία κρίνουν ότι απαιτείται περαιτέρω επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι απαραίτητη.

Το μικρότερο συγκριτικά ποσοστό των ερωτώμενων αναφέρει ότι θεωρεί απαραίτητη την περαιτέρω επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τα γνωστικά αντικείμενα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε' (31,23%) και της Στ' Δημοτικού (30,5%) της Μελέτης Περιβάλλοντος της Δ' (27,02%), της Γ' (23,16%), της Α' (22,81%) και της Β' (21,40) καθώς και για τα Θρησκευτικά όλων των τάξεων του Δημοτικού (το 23,51% για τη Στ' Δημοτικού, το 22,46% για τη Γ' Δημοτικού, το 20,35% για τη Δ' Δημοτικού και το 19,30% για την Ε' Δημοτικού)

ΕΡΩΤ 6. Υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα για τα οποία κρίνετε ότι απαιτείται περαιτέρω επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη μεθοδολογία του αντίστοιχου διδακτικού εγχειριδίου;



Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 7: «Υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρείτε ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά σε σχέση με αυτά της προηγούμενης τάξης;»

Σύμφωνα με το 81,05% οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά για τα Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού. Το 69,47% των Σχολικών Συμβούλων θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνουν υπερβολικά στα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού, ενώ το 51,23% θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στην Ιστορία της Στ΄ Δημοτικού.

Όσον αφορά στις Φυσικές Επιστήμες της Ε΄ Δημοτικού (Φυσικά Ε΄ Δημοτικού), το 42,81% θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά σε σχέση με την προηγούμενη τάξη. Αντίθετα, μόλις το 21,75% θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά για τα Φυσικά της Στ΄ Δημοτικού.

Όσον αφορά στα Μαθηματικά 36,84% των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στα Μαθηματικά της Δ΄ Δημοτικού, 30,18% στα Μαθηματικά της Στ΄ Δημοτικού, 29,47% στα Μαθηματικά της Γ΄ Δημοτικού και το ίδιο ποσοστό (29,47%) θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στα Μαθηματικά της Α΄ Δημοτικού.

Στην Ε΄ Δημοτικού οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά για τη Γλώσσα σύμφωνα με το 39,30% των ερωτώμενων και για την Ιστορία σύμφωνα με το 34,39% των ερωτώμενων.

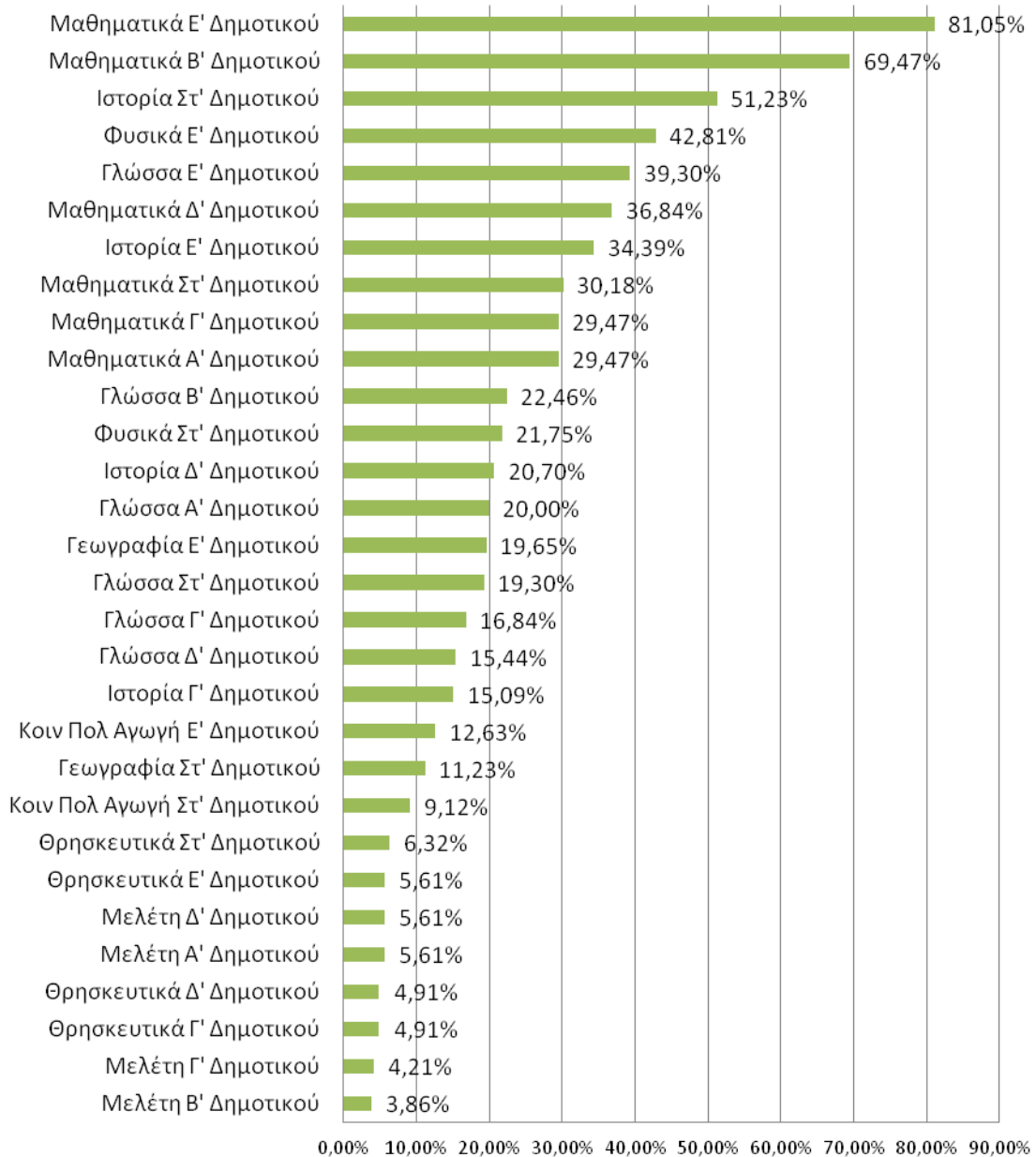
Όσον αφορά στη Γλώσσα, 39,30% θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στην Ε΄ Δημοτικού, λιγότεροι από το ¼ των ερωτώμενων (22,46%) θεωρούν ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στη Γλώσσα της Β΄ Δημοτικού. Για τη Γλώσσα της Στ΄, της Γ΄ και της Δ΄ Δημοτικού θεωρούν ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά αντιστοίχως το 19,30%, το 16,84% και το 15,44%.

Από την άλλη, στη Γεωγραφία της Ε΄ Δημοτικού οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά σύμφωνα με το 19,65%, ενώ μόλις το 11,23% θεωρεί ότι στη Γεωγραφία της Στ΄ Δημοτικού οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά σε σχέση με τη Γεωγραφία της προηγούμενης τάξης. Στην Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή 12,62% θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στην Ε΄ Δημοτικού και 9,12% στην Στ΄ Δημοτικού.

Για τα Θρησκευτικά 6,31% θεωρούν ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στην Στ΄ Δημοτικού, 5,61% θεωρούν ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στην Ε΄ Δημοτικού, 4,91% στην Δ΄ Δημοτικού και 4,91% στην Γ΄ Δημοτικού.

Το 5,61% των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στην Δ΄ Δημοτικού, το ίδιο ποσοστό θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά στην Α΄ Δημοτικού και 4,21% στην Γ΄ τάξη και 3,86% στην Β΄ τάξη.

ΕΡΩΤ. 7 Μαθήματα στα οποία οι απαιτήσεις αυξάνονται υπερβολικά σε σχέση με αυτό της προηγούμενης τάξης (ΝΑΙ)



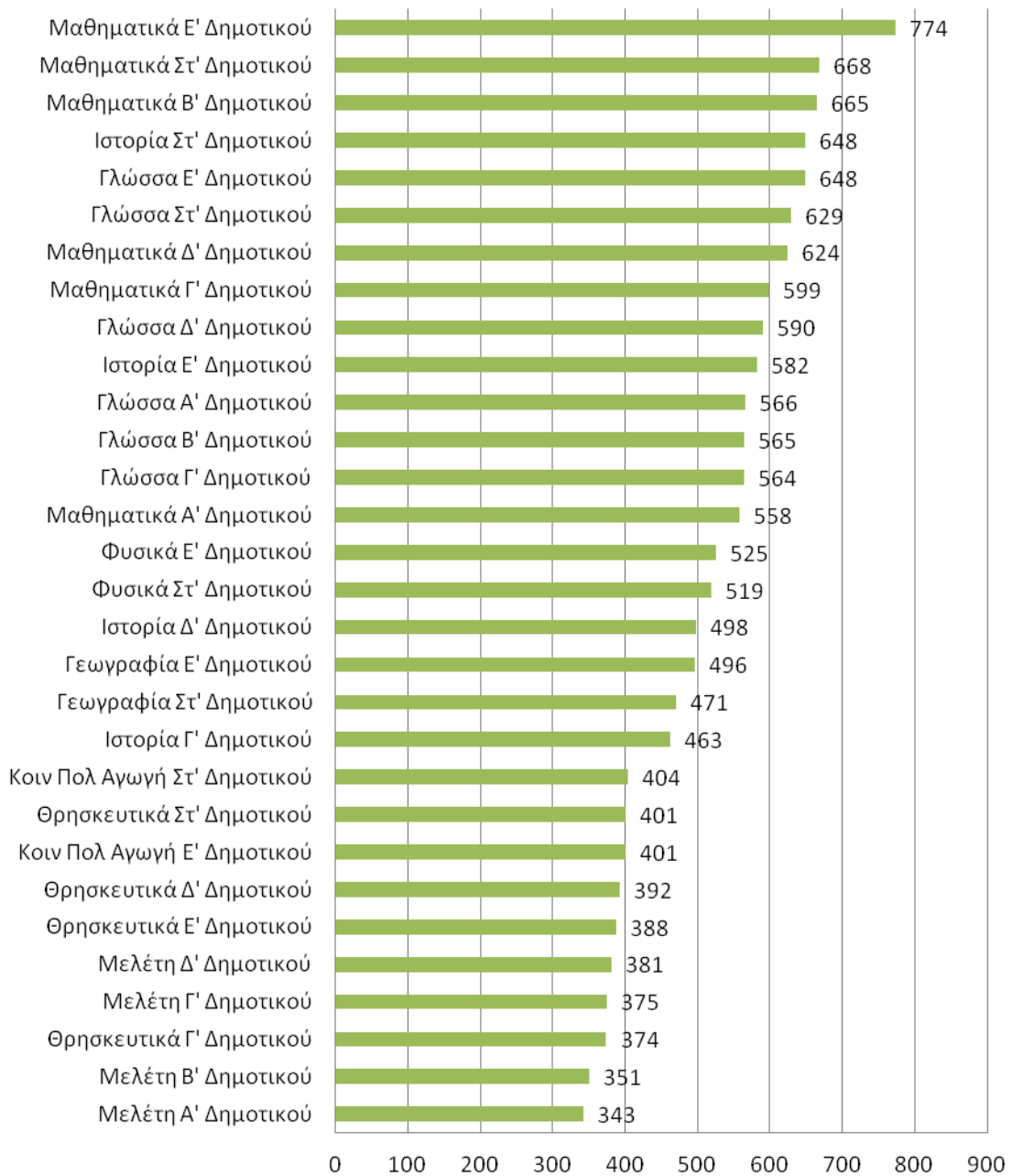
Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 8: «Υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα για τα οποία θεωρείτε ότι είναι υπερβολικός ο φόρτος των εργασιών που ανατίθενται στο σπίτι;»

Όσον αφορά στο ερώτημα σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα για τα οποία οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι είναι υπερβολικός ο φόρτος των εργασιών που ανατίθενται στο σπίτι, το μεγαλύτερο σκορ καταγράφεται για τα Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού. Ακολουθούν τα Μαθηματικά της Στ΄ Δημοτικού, της Β΄ Δημοτικού, η Ιστορία της Στ΄ Δημοτικού, η Γλώσσα της Ε΄ και της Στ΄ Δημοτικού. Βάσει της παραδοχής για το δυνητικά ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) κάθε βαθμίδας στην κλίμακα Likert,² καταγράφεται η τάση προς τη βαθμίδα Πολύ της κλίμακας σε σχέση με τις απαντήσεις των ερωτώμενων για τα ως άνω αναφερόμενα γνωστικά αντικείμενα.

Χαμηλότερα σκορ καταγράφονται για την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, τα Θρησκευτικά και τη Μελέτη Περιβάλλοντος όλων των τάξεων του Δημοτικού στις οποίες διδάσκονται τα ανωτέρω μαθήματα, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί. Ως προς το δυνητικά ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) κάθε βαθμίδας στην κλίμακα Likert, στις απαντήσεις των ερωτώμενων η τάση που καταγράφεται εντοπίζεται μεταξύ της βαθμίδας Καθόλου και Λίγο της κλίμακας.

² Η εκτίμηση της τάσης που καταγράφεται από τα αθροίσματα βασίστηκε στην παραδοχή ότι το δυνητικό ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) για κάθε διαβάθμιση της κλίμακας είναι: 1140 για το Πάρα πολύ, 855 για το Πολύ, 570 για το Λίγο και 285 για το Καθόλου.

ΕΡΩΤ 8. Γνωστικά αντικείμενα με υπερβολικό φόρτο εργασιών στο σπίτι (ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ)



Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 9α: «Σε ποιο βαθμό το διδακτικό περιεχόμενο των γνωστικών αντικειμένων στο Δημοτικό βοηθά στην ανάπτυξη ικανοτήτων;»

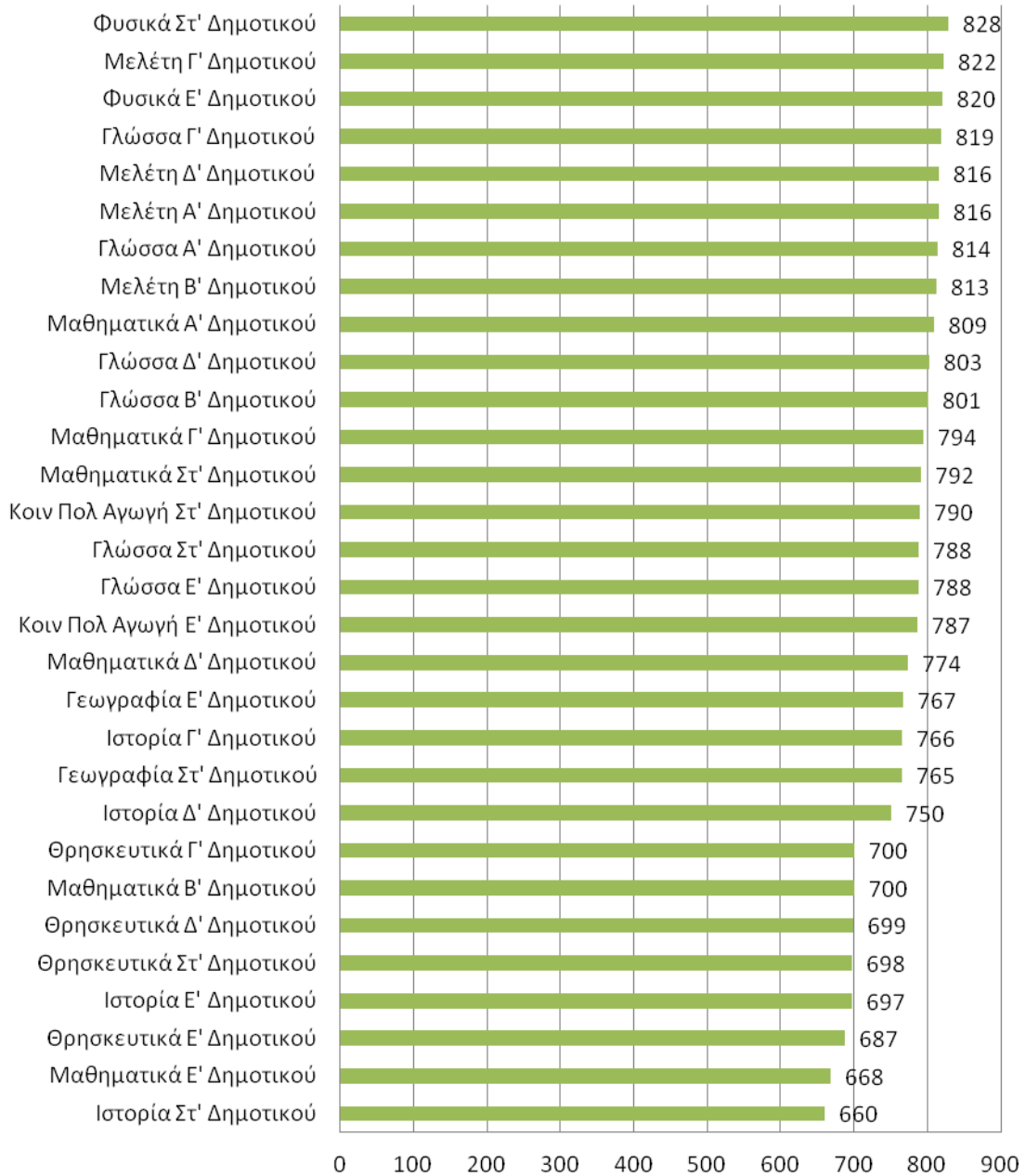
Βάσει της παραδοχής για το δυνητικά ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) κάθε βαθμίδας στην κλίμακα Likert,³ η τάση που καταγράφεται από τις απαντήσεις των ερωτώμενων είναι προς τη βαθμίδα Πολύ της κλίμακας για όλα τα γνωστικά αντικείμενα, με μικρές διαφοροποιήσεις μεταξύ τους.

Το γνωστικό αντικείμενο των Φυσικών Επιστημών (Φυσικά) για τη Στ' και την Ε' τάξη του Δημοτικού συγκεντρώνει το υψηλότερο σκορ βάσει των απαντήσεων των ερωτώμενων. Η Μελέτη Περιβάλλοντος για τις διάφορες τάξεις του Δημοτικού συγκεντρώνει επίσης υψηλότερο σκορ εν συγκρίσει με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα (βλ. διάγραμμα) όσον αφορά στη συμβολή του περιεχομένου της στην ανάπτυξη ικανοτήτων.

Αντίθετα, το χαμηλότερο σκορ καταγράφεται για τα Μαθηματικά της Ε' και την Ιστορία της Στ' Δημοτικού.

³ Η εκτίμηση της τάσης που καταγράφεται από τα αθροίσματα βασίστηκε στην παραδοχή ότι το δυνητικό ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) για κάθε διαβάθμιση της κλίμακας είναι: 1140 για το Πάρα πολύ, 855 για το Πολύ, 570 για το Λίγο και 285 για το Καθόλου.

ΕΡΩΤ. 9α Αντικείμενα των οποίων το περιεχόμενο βοηθά στην ανάπτυξη ικανοτήτων των μαθητών (ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ)



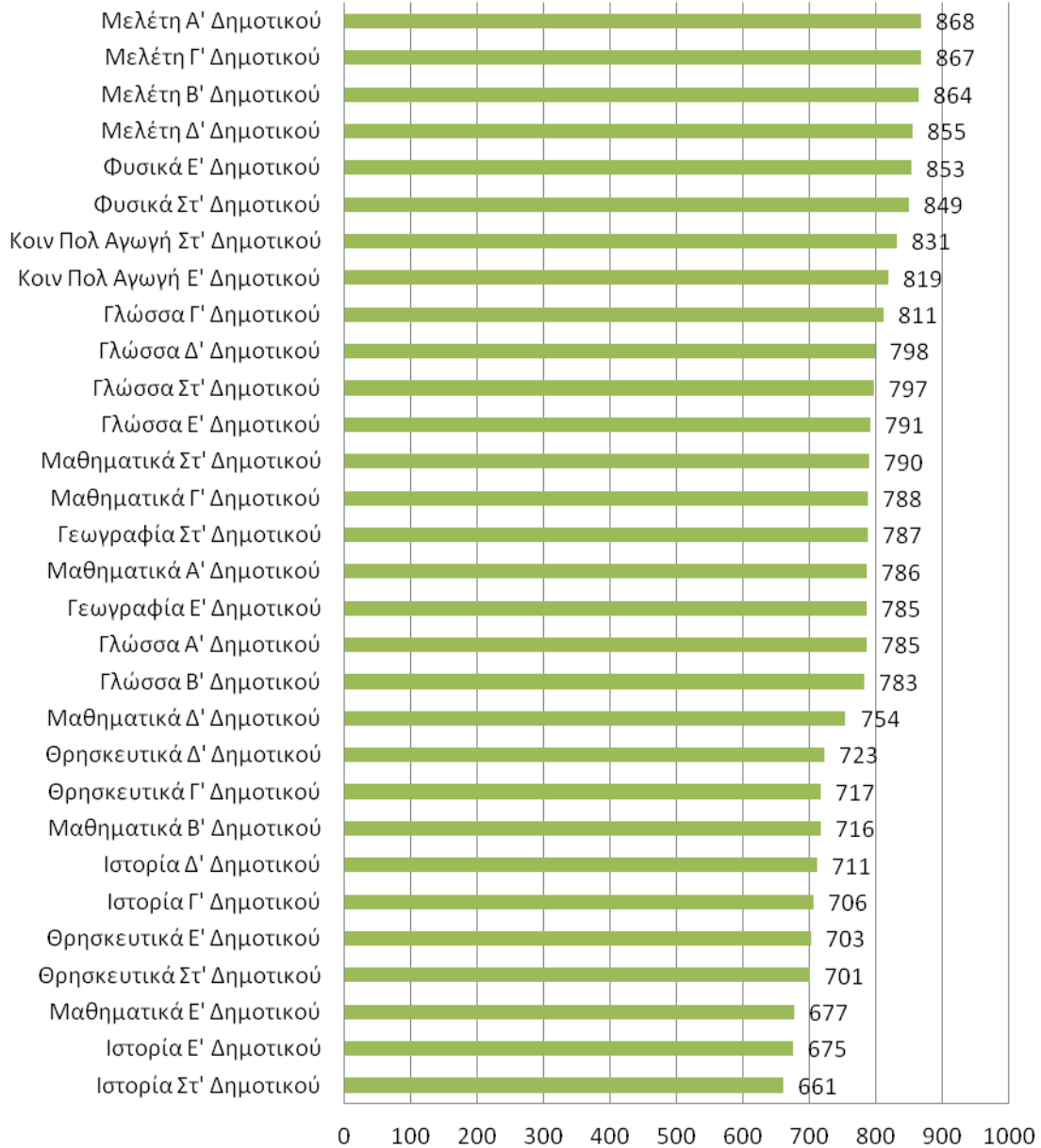
Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 9β: «Σε ποιο βαθμό το διδακτικό περιεχόμενο των γνωστικών αντικειμένων στο Δημοτικό βοηθά τη σύνδεση της μάθησης με πραγματικές καταστάσεις της καθημερινής ζωής;»

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτώμενων, το υψηλότερο σκορ καταγράφεται για τη Μελέτη του Περιβάλλοντος των τεσσάρων τάξεων του Δημοτικού και για τα Φυσικά της Ε' και της Στ' Δημοτικού, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί. Βάσει της παραδοχής για το δυνητικά ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) κάθε βαθμίδας στην κλίμακα Likert,⁴ η τάση που καταγράφεται από τις απαντήσεις των ερωτώμενων εντοπίζεται μεταξύ της βαθμίδας *Πολύ* και *Πάρα Πολύ* για τη Μελέτη Περιβάλλοντος στις τέσσερις τάξεις του Δημοτικού.

Αντίθετα, το χαμηλότερο σκορ καταγράφεται για την Ιστορία της Ε' και Στ' Δημοτικού και για τα Μαθηματικά της Ε' Δημοτικού και τείνει μεταξύ της βαθμίδας *Λίγο* και *Πολύ* της κλίμακας.

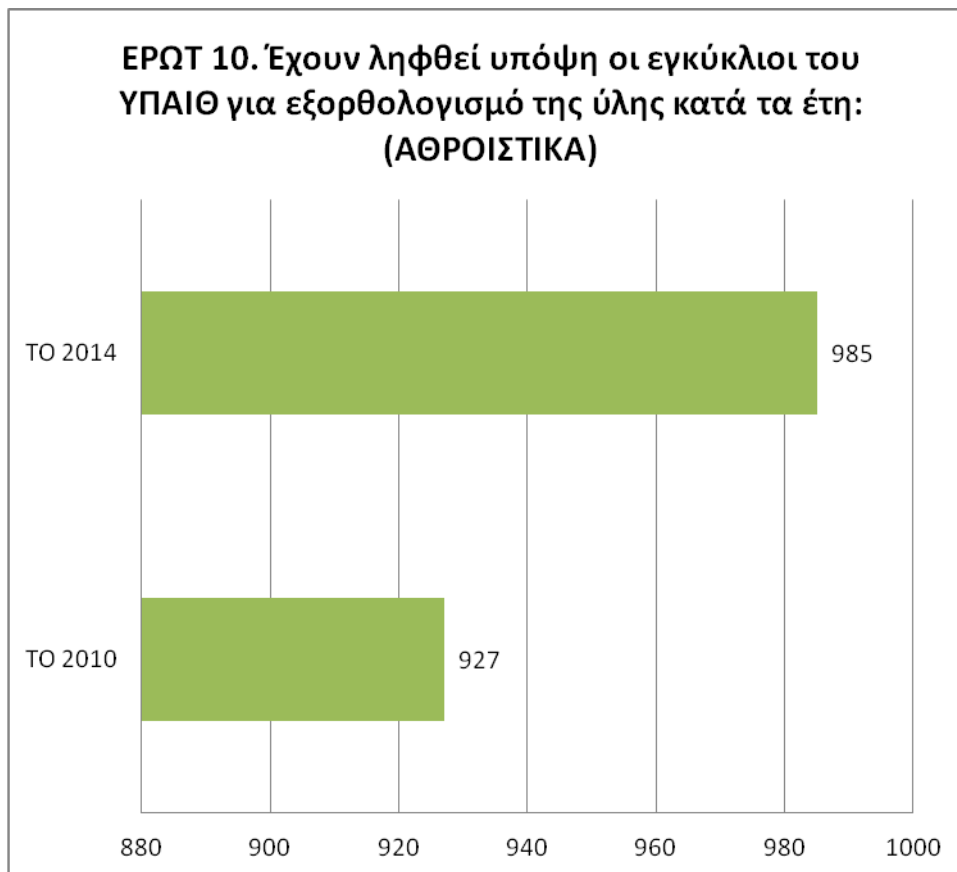
⁴ Η εκτίμηση της τάσης που καταγράφεται από τα αθροίσματα βασίστηκε στην παραδοχή ότι το δυνητικό ανώτατο αποτέλεσμα (σκορ) για κάθε διαβάθμιση της κλίμακας είναι: 1140 για το Πάρα πολύ, 855 για το Πολύ, 570 για το Λίγο και 285 για το Καθόλου.

ΕΡΩΤ. 9β. Το περιεχόμενο των μαθημάτων βοηθά στη σύνδεση της μάθησης με πραγματικές καταστάσεις της ζωής (ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ)



Ποσοτικά Ευρήματα Ερώτησης 10: «Ως προς την οργάνωση της διδασκαλίας στις δύο τελευταίες τάξεις του Δημοτικού, έχουν ληφθεί υπόψη από τους εκπαιδευτικούς των σχολείων της περιοχής ευθύνης σας οι εγκύκλιοι του Υπουργείου Παιδείας για τον εξορθολογισμό και την αναδιοργάνωση της ύλης κατά τα έτη α) 2010 και β) 2014;

Όπως φαίνεται από το διάγραμμα που ακολουθεί, σε μεγαλύτερο βαθμό έχουν ληφθεί υπόψη η πρόσφατη εγκύκλιος του ΥΠΑΙΘ σχετικά με τον εξορθολογισμό και την αναδιάρθρωση της ύλης του 2014.



Σύνθεση ποσοτικών ευρημάτων

Οι ερωτώμενοι στην πλειονοψηφία τους θεωρούν ότι τα **Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού, η Ιστορία της Στ΄ Δημοτικού και τα Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού** παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες όσον αφορά: α) στον όγκο του διδακτικού περιεχομένου σε σχέση με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο, β) στις δυσκολίες που συναντούν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία του διδακτικού περιεχομένου τους, γ) στη συμβολή της οργάνωσης των περιεχομένων τους στη διδασκαλία, δ) στις έννοιες που περιέχουν όσον αφορά στην κατανόησή τους από πλευράς των μαθητών, ε) στην ανεπάρκεια του προγραμματισμένου

διδασκτικού χρόνου, στ) στην υπερβολική αύξηση των απαιτήσεων του γνωστικού αντικειμένου και του αντίστοιχου βιβλίου σε σχέση με την προηγούμενη τάξη.

Κατά παρόμοιο τρόπο οι ερωτώμενοι στην πλειονότητά τους θεωρούν ότι απαιτείται περαιτέρω επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη μεθοδολογία του διδακτικού εγχειριδίων των **Μαθηματικών της Ε΄ Δημοτικού**, των **Φυσικών Επιστημών (Φυσικά) της Ε΄ και της Στ΄ Δημοτικού** και των **Μαθηματικών της Β΄ Δημοτικού** και της **Ιστορίας της Στ΄ Δημοτικού**.

Επίσης η πλειονότητα των Σχολικών Συμβούλων θεωρεί ότι είναι υπερβολικός ο φόρτος των εργασιών που ανατίθενται στο σπίτι, για τα **Μαθηματικά της Ε΄ Δημοτικού**, τα **Μαθηματικά της Στ΄ Δημοτικού**, τα **Μαθηματικά της Β΄ Δημοτικού** και την **Ιστορία της Στ΄ Δημοτικού**.

Οι ερωτώμενοι στο μικρότερο ποσοστό τους φαίνεται ότι εντοπίζουν δυσκολίες ως προς το σύνολο των ανωτέρω ζητημάτων για τα γνωστικά αντικείμενα της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής και των Θρησκευτικών για όλες τις τάξεις.

Ωστόσο, ως προς το ερώτημα σχετικά με τον βαθμό στον οποίο θεωρούν ότι το διδακτικό περιεχόμενο των γνωστικών αντικειμένων στο Δημοτικό βοηθά, αφενός στην ανάπτυξη των ικανοτήτων και, αφετέρου, στη σύνδεση της μάθησης με πραγματικές καταστάσεις της καθημερινής το υψηλότερο αποτέλεσμα (σκορ) συγκεντρώνουν το διδακτικό περιεχόμενο της Μελέτης Περιβάλλοντος και των Φυσικών Επιστημών για το πρώτο και δεύτερο ερώτημα καθώς επίσης και της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής κυρίως για το δεύτερο ερώτημα.